

Граник Є.,
аспірант кафедри публічного управління
та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів.
м. Дніпро
Науковий керівник: Квеліашвілі І.М.,
д.держ.упр., доц.,
професор кафедри публічного управління
та митного адміністрування

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА СУЧАНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Починаючи з моменту проголошення незалежності України розпочався шлях інституційних змін та розвитку незалежної держави і органів публічної влади. Процес реформ започаткований 1998 р. призвів до конституційного та інституційного перетворення системи публічного управління, яке триває і дотепер. Але наразі держава Україна зіткнулась з відкритою озброєною агресією РФ та починаючи з 2014 року з гібридною війною з боку тієї ж держави. Дивлячись на глобальні виклики та зміни, які відбуваються сьогодні, постає питання в зміні парадигми розвитку публічно-приватного партнерства для розвитку країни, як в безпековому, економічному, демократичному та демографічному аспектах.

У рамках публічно-приватного партнерства інституціональне середовище охоплює систему норм, як формальних, так і неформальних, що визначають правила взаємодії між державними і приватними секторами. Це базові принципи та регламенти, які створюють умови для ефективної співпраці, сприяють управлінню взаємовідносинами між сторонами і впливають на розвиток самої концепції публічно-приватного партнерства. Інституційна підтримка публічно-приватного партнерства включає різноманітні механізми та інструменти, що забезпечують функціонування цієї системи: це можуть бути юридичні норми, договори, фінансові механізми, організаційні структури, методи прийняття рішень, інструменти фінансування та інші засоби, які регулюють діяльність учасників і взаємодію між ними в межах партнерства. Тобто, інституціональне забезпечення передбачає створення чіткої та ефективної інфраструктури для реалізації публічно-приватного партнерства, що включає в себе і правові, і організаційні аспекти.

Пропоную розглянути концепцію інституціонального забезпечення публічно-

приватного партнерства, яка наведена у статті І.В. Петрової та зупинитися на конкретних кроках її реалізації в сучасних умовах. Концепція базується на таких принципах як:

1. Стратегічний блок (розробка довгострокових стратегій розвитку публічно-приватного партнерства, які враховують інтереси обох сторін та визначають спільні цілі та завдання; галузевих планів розвитку публічно-приватного партнерства та регіональних і муніципальних планів розвитку публічно-приватного партнерства);

2. Нормативно-правовий блок (розроблення чітких і стабільних законодавчих норм та нормативно-правових актів, які регулюють умови участі публічних та приватних партнерів, їхні права та обов'язки, а також механізми вирішення спірних питань);

3. Організаційний блок (створення відповідних організацій чи комітетів, які відповідають за планування, управління та контроль за проектами публічно-приватного партнерства);

4. Фінансовий блок (визначення інструментів фінансування спільних проєктів публічно-приватного партнерства та механізмів розподілу фінансових ресурсів між публічним та приватним секторами);

5. Інформаційний блок (створення механізмів комунікації, сприяння довіри та співпраці між секторами для ефективної взаємодії). [1с.144]

На сьогоднішній день в Україні присуне явне державне протистояння між інститутами публічного управління, що стосується насамперед конституційного поділу державної влади. Але якщо взяти за основу вище наведену концепцію для ефективної та продуктивної взаємодії між публічним та приватним секторами, то ми отримаємо шанс на позитивні зміни.

Єдина стратегія розвитку держави та взаємодії між різними гілками влади та суспільством, посилить якість інституцій а в подальшому і систему законодавства країни. Цей чинник є ключовим для інвесторів, тому що розвиток проєктів публічно-приватного партнерства базується на договірних взаємовідносинах де чітко окресленні «правила гри».

Слабкі інститути породжують недовіру до якості виконання угод та підвищують ризик для країни. Високий ризик зменшує інвестиційні стимули для участі у проєктах публічно-приватного партнерства. Таким чином, міцні інститути та ефективна

система верховенства права є ключовими факторами для активізації публічно-приватного партнерства. [1 с.146]

У часи воєнного стану зростає потреба в удосконаленні управлінських процесів як на державному, так і на регіональному рівнях. Це ставить нові виклики для системи публічного управління. Зокрема, важливо налагодити ефективну взаємодію між державними органами, місцевими владними структурами та громадськими інститутами, щоб вирішити існуючі інституційні проблеми. Вони не тільки уповільнюють адаптацію країни до умов війни, але й обмежують її економічні перспективи після завершення конфлікту. Серед таких проблем можна виділити, зокрема, недоліки в нормативно-правовій базі адміністративно-територіальної реформи та негативні прояви опортунізму серед частини населення, що ставлять додаткові перешкоди на шляху до стабільного розвитку країни [2 с.28].

Важливого значення в сучасних умовах також набуває формування в Україні нової системи стратегічного управління розвитком держави та її регіонів і громад з урахуванням актуальних потреб воєнного часу. Основними механізмами розвитку публічного управління, орієнтованими на підвищення його ефективності шляхом впровадження нової моделі стратегування та ефективних інструментів стратегічного планування є фінансовий, соціальний і ринковий. [3 с.34]

Питання інституційного забезпечення публічно-приватного партнерства в Україні в умовах повоєнного відновлення набуває все більшого значення. Публічно-приватне партнерство виступає важливим механізмом для реконструкції інфраструктури, зокрема в рамках принципів «відбудови краще, ніж було» та досягнення цілей сталого розвитку.[4 с.59] Міжнародні організації та наукове співтовариство активно підтримують розвиток цього інструменту в Україні. Однак успішне впровадження публічно приватного партнерства у поствоєнний період залежить від належного інституційного забезпечення, яке повинно враховувати специфіку відновлення після війни та забезпечувати активну участь усіх зацікавлених сторін, щоб процес був максимально ефективним та сталим.

Список використаних джерел:

1. Петрова І.П. До питання про інституціональне забезпечення публічно-приватного партнерства в Україні. Економічний вісник Донбасу № 3(73), 2023р. с. 143-152

2. Куйбіда В. С., Куйбіда С. В., Теличко В. С. Модернізація публічного управління в умовах війни і першочергові його завдання. URL:<https://reicst.com.ua/asp/article/view/monograph-02-2022-03-04/monograph-02-2022-03-04>

3. Борщевський В. В., Василиця О. Б., Матвеев Є. Е. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. № 2 (76) 2022 р. С. 30–35.

4. Торчинюк В., Юхно І. Публічно управлінська діяльність з позиції системного реформування державної влади: загальні проблеми методології дослідження. Публічне управління та місцеве самоврядування, Вип. 1, 2023 с. 53-62